

การพัฒนาแนวทางการควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

วันฉัตร ชินสุวาทย์

โรงพยาบาลบางจาก จังหวัดสมุทรปราการ

วันรับ 6 พฤษภาคม 2565, วันแก้ไข 4 สิงหาคม 2565, วันตอบรับ 8 สิงหาคม 2565

บทคัดย่อ

อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการเป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ระลอกแรกในปี พ.ศ. 2563 ทำให้พื้นที่ที่มีการรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ต่อมาการแพร่ระบาดรุนแรงขึ้น มีจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ทุกหน่วยงานเกิดปัญหาในการบริหารจัดการ การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทสถานการณ์การดำเนินงานและพัฒนาแนวทางในการดำเนินการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2564- 16 กันยายน พ.ศ. 2564 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคอำเภอ (ศปก.อ.) จำนวน 24 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า อำเภอพระประแดงมีเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครและจังหวัดสมุทรสาคร มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น มีสถานประกอบการมากมายและมีการเคลื่อนย้ายแรงงานตลอดเวลา ทำให้ทุกหน่วยงานมีปัญหาระหว่างทรัพยากรคน เงิน ของ การสื่อสารระหว่างหน่วยงาน รวมถึงการป้องกันควบคุมโรคในสถานประกอบการ แรงงาน และชุมชน ข้อมูลดังกล่าวถูกนำไปพัฒนาแนวทางแก้ปัญหาผ่านคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคอำเภอ (ศปก.อ.) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 2) บริหารจัดการเรื่องเงินงบประมาณให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน 3) การบริหารทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ 4) การป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ในสถานประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเชื่อมโยงการทำงานแบบบูรณาการจนเกิดเป็นโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ ส่งผลให้การป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ของอำเภอพระประแดงมีประสิทธิภาพสูงสุดภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและบริบทพื้นที่

คำสำคัญ: โรคโควิด 19 การพัฒนาแนวทาง ป้องกันควบคุมโรค อำเภอพระประแดง

Development of Corona Virus Disease 2019 (COVID-19) Surveillance and Control at Phra Pradang District, Samut Prakan Province

Wanchat Chinsuwatay

Bangchak Hospital, Samut Prakan Province

Received 6 May 2022, Revised 4 August 2022, Accepted 8 August 2022.

Abstract

Since 2020, Phra Pradaeng District, Samut Prakan Province, was affected by COVID-19 pandemic. Many strategies were developed to deal with the pandemic. However, the severity of the COVID-19 pandemic continues to increase, resulting in difficulties in developing coherent strategic management. The purposes of this qualitative study are to describe the epidemiological situation and to form the strategies for prevention, and control of COVID-19 in Phra Pradaeng District, Samut Prakan Province. In-depth interviews with 24 district officers from the Department of Disease Control of Phra Pradaeng District, Samut Prakan Province from July 17, 2021 to September 16, 2021 reveals that dense population and labor reallocation between Phra Pradaeng District and Bangkok and/or Phra Pradaeng District and Samut Sakorn Province were the major causes of difficulties in the development of COVID-19 disease managing policies. The lack of coherent managing policies results in the insufficiency of major resources (such as man, money, materials), the inter-department communication, and also the ineffectiveness of the disease controlling strategies, especially in the industries and communities. These findings lead to the development of a new strategic management program through Phra Pradaeng District officers of the Department of Disease Control. The program consists of 4 steps, which are 1) Communication management 2) Financial management 3) Resource management 4) Covid-19 prevention protocol in factory to integrate and connect several community projects into one coherent and effective project. We believe that the program will become an important measure and will form a pathway toward the prevention and control of COVID-19 in Phra Pradaeng District, Samut Prakan Province.

Keywords : COVID-19, Development, surveillance and control, Phra Pradaeng District

■ บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือโรคโควิด-19 เป็นโรคที่มีการระบาดทั่วโลก เชื่อกันว่าโรคคือ Corona virus เป็นการติดเชื้อไวรัสที่ระบบทางเดินหายใจแบบเฉียบพลัน เชื่อว่ามีต้นกำเนิดจากเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน มีการรายงานครั้งแรกในเดือนธันวาคม พ.ศ.2562 พบว่าเกิดจากการแพร่เชื้อจากคนสู่คนได้โดย

ติดต่อจากการไอหรือจาม แล้วหายใจเอาละอองฝอยที่มีเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เข้าสู่ปอด รวมไปถึงการสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ติดเชื้อ ทำให้ปอดเกิดการติดเชื้ออักเสบรุนแรงได้⁽¹⁾

ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากโรคนี้ มีการรายงานการติดเชื้อครั้งแรกเมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2563 เป็นชาย

ไทยอายุ 50 ปี อาชีพขับรถแท็กซี่ มีประวัติรับผู้โดยสารชาวจีนจากเมืองอู่ฮั่น หลังจากนั้นเริ่มมีแพร่ระบาดจากผู้เดินทางกลับมาจากประเทศกลุ่มเสี่ยง ทำให้รัฐบาลประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในวันที่ 26 มีนาคม 2563 นำไปสู่มาตรการล็อกดาวน์ปิดประเทศ ตามข้อบังคับใช้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 โดยศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 (ศบค.) เพื่อระงับยับยั้งการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือโควิด-19⁽²⁾ สถานการณ์การติดเชื้อในประเทศไทยดีขึ้นในช่วงปลายเดือนเมษายน พ.ศ. 2563 และเกิดการระบาดของโรคโควิด-19 อีกครั้งในรูปแบบกลุ่มก้อนในตลาดกลางกุ้ง จังหวัดสมุทรสาคร โดยพบผู้ติดเชื้อรายแรกวันที่ 17 ธันวาคม 2563 ผู้ติดเชื้อเป็นชาวต่างด้าวที่พักอาศัยกันอย่างแออัดในบริเวณตลาดกลางกุ้ง ทำให้การแพร่ระบาดกระจายไปทั่วประเทศ การระบาดระลอกนี้ไม่ได้มีการประกาศล็อกดาวน์ แต่อาศัยการบริหารจัดการตามมาตรการของแต่ละจังหวัด ซึ่งสามารถควบคุมโรคได้ในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 ต่อมาปลายเดือนมีนาคม พ.ศ. 2564 เริ่มมีการระบาดระลอกใหม่ในโรงงานและแหล่งชุมชนและเป็นการระบาดที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

จังหวัดสมุทรปราการ อำเภอพระประแดง เป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระลอกแรกจนถึงระลอกปัจจุบัน จากข้อมูล HDC คลังข้อมูลสุขภาพ (Health Data Center – HDC) กลุ่มงานควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ ณ วันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2564⁽³⁾ พบผู้ติดเชื้อในเขตพื้นที่อำเภอพระประแดง 158 ราย และมีแนวโน้มพบผู้ติดเชื้อเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ แม้ว่าประชาชนในพื้นที่จะมีความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ในระดับที่ดีมาก⁽⁴⁾ แต่พฤติกรรมการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อทำ

กิจกรรมต่างๆ และการติดเชื้อที่เกิดขึ้นง่าย ทำให้แนวโน้มการแพร่ระบาดยังคงมีต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นโรคอุบัติใหม่ทำให้รูปแบบการทำงานป้องกันควบคุมโรคในระดับอำเภอพระประแดงยังไม่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางในการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ในระดับอำเภอให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการรับมือโรคระบาดในพื้นที่ต่อไปในอนาคต

■ วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาบริบทสถานการณ์การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อพัฒนาแนวทางในการดำเนินการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

■ วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็น วิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลใน คณะทำงานของศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคอำเภอ (ศปก.อ.) 24 คน ซึ่งทุกท่านดำรงตำแหน่งในระดับหัวหน้าส่วนราชการ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและบริหารจัดการเรื่องการป้องกันควบคุมโรคติดต่อในระดับหน่วยงานและระดับอำเภอ จากนั้นมีการนำข้อมูลที่สรุปได้เสนอต่อประชุม ศปก.อ.เพื่อพัฒนารูปแบบการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ในอำเภอพระประแดงร่วมกัน โดยเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 – 16 กันยายน พ.ศ. 2564 รวมระยะเวลา 2 เดือน โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาบริบทการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยศึกษาจากคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคอำเภอ

(ศปก.อ.) จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาจากเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง และทุกคนมีบทบาทที่สำคัญและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้างานในระดับราชการมีบทบาทสำคัญในการป้องกันโควิด-19 ในระดับอำเภอ จากนั้นมีการวิเคราะห์และสรุปข้อมูลในประเด็นสำคัญจึงนำเข้าไปประชุมคณะกรรมการประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์คือ นายอำเภอ พระประแดง คณะทำงานคือ ปลัดอำเภอทุกท่าน ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรพระประแดง ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรสำโรงใต้ สัสดีอำเภอพระประแดง ผู้แทนโรงพยาบาลบางจาก สาธารณสุขอำเภอ นายกเทศมนตรีเมืองพระประแดง นายกเทศมนตรีเมืองลัดหลวง นายกเทศมนตรีเมืองปู่เจ้าสมิงพราย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง พัฒนาการอำเภอ เกษตรอำเภอ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกระบบ สรรพากร ท้องถิ่นอำเภอ กำนันทุกตำบล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกตามแนวคำถามการดำเนินการแก้ไขปัญหาและควบคุมป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในประเด็นเกี่ยวกับการทำงานและการบริหารจัดการในบริบทพื้นที่ การประสานงานร่วมกัน ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางต่างๆ โดยมีการขออนุญาตบันทึกเสียงผู้ให้ข้อมูลทุกคนและจดประเด็นสำคัญระหว่างการสัมภาษณ์ จากนั้นมีการวิเคราะห์และสรุปข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของข้อคำถามและข้อวิจัย และมีการสัมภาษณ์ซ้ำในบางประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ผลในลำดับต่อไป

ระยะที่ 2 นำเสนอข้อสรุปบริบทการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ต่อคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคอำเภอ (ศปก.อ.) ในประเด็นที่ค้นพบเกี่ยวกับ 1) บริบทของอำเภอพระประแดงแตกต่างจากพื้นที่อื่นอย่างไร 2) การทำงานในสถานการณ์โรคโควิด-19 ระบาด 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการ

ภายในองค์กร 4) บทบาท ศปก.อ. และการป้องกันควบคุมโรค ในพื้นที่ 5) ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 เพื่อพัฒนาแนวทางในการดำเนินการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ที่เหมาะสมในพื้นที่ร่วมกัน

- **การวิเคราะห์ข้อมูล** วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อพรรณารายละเอียดตามวัตถุประสงค์การวิจัย อธิบายตีความและสังเคราะห์ประเด็นเพื่อนำไปสู่การสรุปสถานการณ์การทำงานและพัฒนาแนวทางในการดำเนินการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ต่อไป ในกรณีข้อมูลไม่เพียงพอต่อการสรุปประเด็นผู้วิจัยจะมีการนัดสัมภาษณ์เพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนน่าเชื่อถือ รวมถึงมีการตรวจสอบข้อมูลกับแหล่งข้อมูลในพื้นที่และผู้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ผลการวิจัยที่ได้มีความถูกต้องมากที่สุด

- **การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง** ได้รับการรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ เลขที่ 007/2564 วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2564

■ ผลการศึกษา

- **ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล** ผู้ให้ข้อมูลเป็นคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคอำเภอ (ศปก.อ.) ที่สมัครใจให้ข้อมูล จำนวน 24 คน จากทั้งหมด 24 คน คิดเป็นร้อยละ 100 แบ่งเป็นเพศชาย ร้อยละ 91.6 เพศหญิง ร้อยละ 8.3 มีอายุมากที่สุดคือ 51-60 ปี ร้อยละ 70.8 น้อยที่สุดคือ 31-40 ปี ร้อยละ 8.3 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า ร้อยละ 70.83 ที่เหลือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

- **บริบทสถานการณ์การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคโควิด-19**

ผลการศึกษาในระยะที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึกพบประเด็นบริบทการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ดังต่อไปนี้ โดยศึกษา

ประเด็นที่ 1 บริบทของอำเภอพระประแดงแตกต่างจากพื้นที่อื่นอย่างไร

อำเภอพระประแดงมีพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานครและสมุทรสาคร มีท่าเรือมีโรงงานอุตสาหกรรมประมาณ 750 แห่ง มีประชากรหนาแน่นและหลากหลายสัญชาติ ความหลากหลายของกลุ่มประชากรทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่เป็นไปอย่างลำบาก ต้องใช้กฎหมายบังคับจึงยอมปฏิบัติตาม ในประเด็นเรื่องสถานประกอบการหรือโรงงาน พบว่ามีหลายแห่งสภาพทรุดโทรมและคับแคบไม่สามารถเว้นระยะห่างระหว่างการทำงานได้ อีกทั้งกลุ่มแรงงานยังอาศัยอยู่ในห้องเช่าที่ค่อนข้างแออัด ทำให้มีการติดเชื้อในคนกลุ่มนี้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า บางโรงงานไม่ให้ความร่วมมือในเรื่องการป้องกันควบคุมโรคตามมาตรการของภาครัฐ ไม่ยอมให้เข้าตรวจประเมิน มีการปกปิดข้อมูลผู้ติดเชื้อและกลุ่มเสี่ยงสูง มีปัญหาการจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวต่อไปนี้

“พื้นที่พระประแดงมีโครงสร้างซับซ้อน มีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าออกตลอดเวลา บางบริษัทไม่มีการแจ้งพื้นที่ให้ทราบล่วงหน้า บางบริษัทมีการนำแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเข้ามา ปัญหาเรื่องนี้ทำให้การควบคุมโรคยากขึ้น”

“แม้ในสถานการณ์โควิด บางโรงงานยังใช้น้ำดื่มแก้วเดียวกัน ไม่ได้จัดที่พักเป็นสัดส่วน เกิดเป็นคลัสเตอร์ใหม่ตลอดเวลา แบบนี้จะควบคุมโรคได้อย่างไร”

“ผู้ประกอบการหลายรายไม่ยินยอมให้ความร่วมมือ ต้องอ้างกฎหมาย หรือให้ฝ่ายปกครองและตำรวจเข้ามาช่วย ถึงจะยอมปฏิบัติตาม”

ประเด็นที่ 2 การทำงานในสถานการณ์

โรคโควิด-19

ทุกหน่วยงานในภาครัฐเปิดให้บริการตามภาระงานปกติ แต่เพิ่มรูปแบบการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 ตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข จัดพื้นที่บริการให้ปลอดภัย เช่น มีเครื่องวัดอุณหภูมิ เว้นระยะห่างระหว่างนั่งคอยจัดบริการแอลกอฮอล์เจลตามจุดต่างๆ มีฉากใสกั้นระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้เข้ารับบริการ รวมถึงการให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ตามนโยบายของอำเภอ โดยทุกหน่วยงานมองว่างานของตัวเองเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการป้องกันควบคุมโรคของอำเภอพระประแดง ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวต่อไปนี้

“ทางอำเภอยังปฏิบัติงานปกติ แต่ปรับให้เป็นรูปแบบ new normal ตามมาตรการของรัฐบาล”

“ทางตำรวจจะออกปราบปรามผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย รวมทั้งผู้ที่กระทำความผิดตามพรบ. ควบคุมโรค พ.ศ. 2558 เช่น การรวมกลุ่มมั่วสุมในพื้นที่ควบคุม หรือจับกุมผู้ป่วยโควิด-19 ที่ไม่ยอมกักตัวอยู่บ้าน”

“ทุกงานมีความสำคัญกับการควบคุมโรคระบาดไม่ทางตรงก็ทางอ้อม เรื่องไหนที่ช่วยได้เราก็ตช่วยเต็มที่”

ประเด็นที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการภายในองค์กร

ผลการวิเคราะห์พบว่าปัจจัยเชิงบวก คือ วิสัยทัศน์และภาวะผู้นำของหัวหน้าหน่วยงาน เป็นเรื่องสำคัญ หลายหน่วยงานปฏิบัติงานได้ดี เพราะมีแนวทางในการดำเนินการที่ชัดเจน สามารถกระตุ้นคนในองค์กรให้ร่วมมือร่วมใจต่อสู้กับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้นำองค์กรมีความสำคัญมาก เป็นเหมือนหางเสือที่กำหนดทิศทางและผลักดันให้หน่วยงานขับเคลื่อน”

“สิ่งสำคัญของการทำงานคือทำให้

หน่วยงานปฏิบัติงานอย่างเต็มประสิทธิภาพในสถานการณ์ที่ไม่เอื้ออำนวย”

“เราจะต้องเป็นตัวอย่งที่ดี ถ้าเรากลัวเราไม่กล้าทำงาน ไม่หาทางช่วยเหลือองค์กรแล้วจะไปสั่งการลูกน้องยังไง”

ในขณะที่ปัจจัยเชิงลบ คือ ทรัพยากรที่จำกัดในประเด็นเรื่อง คน เงิน ของ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประเด็นเรื่องคน ทุกหน่วยงานมีคนจำนวนจำกัด ไม่สามารถหามาเพิ่มได้โดยง่าย เนื่องจากคนยังหวาดกลัวโรคโควิด-19 ในบางหน่วยงานเจ้าหน้าที่มีการติดเชื้อโควิดขณะปฏิบัติงานต้องกักตัวตามมาตรการ บางหน่วยงานมีการขอลาออกเพราะภาระงานที่หนักเกินไปหรือกลัวการสัมผัสผู้ติดเชื้อ ทำให้อัตรากำลังที่จำกัดอยู่แล้วน้อยลงไปอีก ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวต่อไปนี้

“คนก็มีอยู่แค่นี้ จะทำงานเยอะแยะมากมายได้ยังไง”

“เจ้าหน้าที่ป่วยเป็นโควิด คนในหน่วยก็ลดลง คนที่เหลือก็ทำงานหนักขึ้น สุดท้ายก็ป่วยตามกันไป”

“หากคนมาเพิ่มยาก ขนาดเพิ่มเงินยังไม่มีใครมาสมัคร เพราะตอนนี้ใครๆ ก็กลัวโควิด”

ประเด็นเรื่องเงิน เม็ดเงินสนับสนุนจากส่วนกลางไม่สามารถอนุมัติใช้ได้ทันที แต่ภารกิจบางอย่างไม่สามารถรอได้ จึงมีการใช้เงินท้องถิ่นมาใช้ในกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดตั้งศูนย์พักคอยเพื่อรองรับผู้ป่วยที่บ้านไม่พร้อมหรืออยู่รวมเป็นครอบครัวใหญ่ การจัดสรรอาหารนำส่งให้กับผู้ติดเชื้อและผู้ที่มีความเสี่ยงสูงที่กักตัว การเตรียมยานพาหนะสำหรับการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยไปยังสถานพยาบาล แต่ปัญหาคือ กฎระเบียบระบุนำมาใช้เงินท้องถิ่นอนุมัติให้ใช้กับประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบเท่านั้น หากเป็นคนนอกพื้นที่จะไม่สามารถเบิกจ่ายได้ จึงเกิดประเด็นในเรื่องเงินงบประมาณ ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวต่อไปนี้

“เราองบสนับสนุนจากส่วนกลางไม่ได้ เพราะการควบคุมโรคจะช้าเกินไป”

“การจำกัดพื้นที่ในการเข้ารับบริการทำให้การควบคุมโรคเป็นไปอย่างลำบาก โดยเฉพาะกลุ่มประชาชนสิทธิต่างจังหวัด และต่างดาวต่างๆ ซึ่งเป็นประชากรแฝงที่มีเป็นจำนวนมากในพื้นที่พระประแดง”

“ระเบียบการใช้เงินระบุชัดเจน ทำให้ไม่กล้าใช้เงิน กลัวผิดระเบียบและถูกเรียกเงินคืนภายหลัง ต้องรอให้มีการกำหนดชัดเจนว่าสามารถทำได้ ถึงจะกล้าทำ”

ประเด็นเรื่องของ ได้แก่ อุปกรณ์ป้องกันตัวพื้นฐาน ส่งผลกระทบต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่กล้าเสี่ยงจับผู้กระทำผิดกฎหมายที่สงสัยติดเชื้อโควิด-19 ที่มอสาที่ไม่กล้าเข้าไปดูแลคนจรจัดที่หมดสติในชุมชน ที่มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่ไม่กล้าเยี่ยมบ้านผู้ป่วยในชุมชน ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวต่อไปนี้

“ของมีไม่พอ การสนับสนุนจากส่วนกลางบางครั้งมาช้าเกินไป มาถึงโรคก็สงบแล้ว”

“อุปกรณ์ป้องกันไม่เพียงพอ วัคซีนก็ไม่มี จะให้ไปทำงานเกี่ยวกับโควิดก็เสี่ยงต่อติดเชื้อ”

ประเด็นที่ 4 บทบาท ศปก.อ. และการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่

ศปก.อ. จัดตั้งขึ้นเพื่อกำกับ ดูแล ตามมาตรการป้องกันโรคตามที่ทางราชการกำหนด เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่อำเภอพระประแดง มีหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ รายงานเหตุการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้น นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาทางแก้ไขร่วมกันเพื่อบริหารจัดการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวต่อไปนี้

“การประชุมทำให้เข้าใจการทำงานเกี่ยวกับการควบคุมโรคของหน่วยงานอื่น มีการเรียนรู้จากความสำเร็จและข้อผิดพลาดของคนอื่น เพื่อนำมาพัฒนางานตนเอง เกิดความร่วมมือกัน

ระหว่างหน่วยงาน”

“การทำงานไปเรื่อยๆ ต่างคนต่างทำโดยไม่มีเป้าหมาย เป็นการยากที่งานจะสัมฤทธิ์ผล การมี ศปก.อ. ทำให้ทุกคนเห็นเป้าหมายเดียวกัน คือการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ของอำเภออย่างมีประสิทธิภาพ”

“ทุกครั้งที่มีปัญหาที่หน่วยงานแก้ไม่ได้ ต้องอาศัยเวทีของ ศปก.อ.ช่วยจัดการให้และก็ได้รับทางออกที่ดีเสมอ”

ประเด็นที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ของอำเภอพระประแดง

แม้อำเภอพระประแดงมีหน่วยงานทั้งภาครัฐภาคเอกชนที่เข้มแข็ง แต่ยังมีจุดอ่อนในเรื่องการประสานงานระหว่างหน่วยงาน การสื่อสารข้อมูลและมาตรการต่างๆ ยังขาดความเชื่อมโยง จนบางครั้งเกิดการสับสนในการปฏิบัติงาน ดังจะเห็นจากคำกล่าวต่อไปนี้

“แม้นโยบายและมาตรการต่างๆ จะชัดเจน แต่บางเรื่องเป็นงานใหม่ที่เนื้องานยังไม่ชัดเจน มองภาพไม่ชัด สื่อสารได้ไม่เคลียร์ ทำให้ขาดความเชื่อมโยงจากระดับบนลงล่าง”

“การสื่อสารขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงานไม่ราบรื่น ไม่รู้ต้องติดต่อฝ่ายไหน ทำให้งานสะดุด”

“หากทุกหน่วยงานยังสื่อสารกันคนละทิศคนละทาง การสื่อสารกับภาคประชาชนให้เข้าใจและปฏิบัติตามคงเรื่องยาก”

แนวทางในการดำเนินการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ของอำเภอพระประแดง

จากข้อมูลการศึกษาบริบทการดำเนินงานในระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอต่อที่ประชุม ศปก.อ. เพื่อวิเคราะห์ปัญหา กำหนดทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมีการพัฒนาแนวทางในการดำเนินงาน 4 ขั้นตอนเพื่อบูรณาการงานให้สอดคล้องกัน

มากขึ้น ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วยกิจกรรมหลัก 3 ประการดังนี้

1. กำหนดช่องทางติดต่อและกำหนดผู้รับผิดชอบระหว่างหน่วยงานที่ชัดเจน โดยให้ทุกหน่วยงานส่งรายชื่อและเบอร์โทรศัพท์ผู้ประสานงานทำเป็นเอกสารและไฟล์อิเล็กทรอนิกส์แจกจ่ายให้ทราบโดยทั่วกัน

2. กำหนดให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการสื่อสาร เช่น ใช้โปรแกรมไลน์ในการติดต่อและส่งข้อมูลต่างๆ เพื่อลดข้อผิดพลาดในการสื่อสาร ใช้โปรแกรมซูมในการประชุมออนไลน์เพื่อรักษาระยะห่างในกรณีคณะกรรมการบางท่านมีการสัมผัสกับผู้ติดเชื้อและกลายเป็นผู้มีความเสี่ยงสูง

3. กำหนดให้มีการสรุปข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ทุกหน่วยงานรับทราบและปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน เร่งอัปเดตข้อมูลข่าวสารกับภาคประชาชนผ่านช่องทางต่างๆ เช่น จัดรถประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุท้องถิ่น หอกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น FACEBOOK FAN PAGE ของหน่วยงาน โดยเน้นเรื่องความรู้และมาตรการต่างๆ ในการควบคุมโรคโควิด-19 ของอำเภอพระประแดง การรณรงค์การฉีดวัคซีน เบอร์โทรศัพท์ติดต่อฉุกเฉินของหน่วยงานต่างๆ เบอร์ประสานศูนย์พักคอยของแต่ละพื้นที่

ขั้นตอนที่ 2 บริหารจัดการเรื่องเงินงบประมาณให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน

ประเด็นเรื่องระเบียบเงินท้องถิ่นไม่สามารถใช้กับประชาชนที่อยู่นอกเขตรับผิดชอบได้ ทำให้โครงการบางอย่างไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ศูนย์พักคอยที่จำกัดการรับเฉพาะคนในพื้นที่เท่านั้น แต่ความจริงมีคนนอกพื้นที่จำนวนมากที่มีการติดเชื้อ เรื่องนี้มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข แต่ประเด็นนี้ไม่

สามารถอนุมัติผ่าน ศปก.อ.ได้ จึงมีการนำเรื่องเสนอต่อคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดที่มีอำนาจในการพิจารณา ซึ่งได้รับความเห็นชอบและอนุมัติให้สามารถใช้จ่ายเงินท้องถิ่นในการดูแลประชาชนนอกเขตรับผิดชอบเพื่อป้องกันควบคุมกับโรคโควิด-19 ทำให้ศูนย์พักคอยสามารถรับผู้ติดเชื้อและผู้เสี่ยงสูงนอกพื้นที่ได้ สามารถจัดหาอาหารและอุปกรณ์ยังชีพได้อย่างเพียงพอ จัดรถบริการรับส่งผู้ป่วยระหว่างศูนย์พักคอย ชุมชน และสถานพยาบาลต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ทำให้สามารถจำกัดการเดินทางของประชาชนเพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การบริหารทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

เกิดการบูรณาการงานร่วมกันเพื่อแชร์ทรัพยากรในเรื่องคน เงิน ของ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อประหยัดทรัพยากรต่างๆ ของหน่วยงาน และเป็นการบริหารจัดการเรื่องเวลาในการดำเนินงานอย่างเหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์ โดยมีการดำเนินงานตามโครงการต่อไปนี้

1. โครงการการคัดกรองการเข้าออกประชาชนในพื้นที่ เพื่อควบคุมการเดินทางของประชาชนไม่ให้มีการปะปนของคนต่างถิ่น โดยเฉพาะที่เดินทางมาจากพื้นที่ที่มีการระบาดสูง โดยจัดหน่วยคัดกรองที่บริเวณสามแยกพระประแดง และตำแหน่งรอยต่อระหว่างตำบล โดยเกิดจากการร่วมมือของทีมสาธารณสุข ทีมฝ่ายปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในพื้นที่ และสร้างเครือข่ายอาสาสมัครเวียงภัยที่ประชาชน ในพื้นที่ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเฝ้าระวังคนแปลกหน้าต่างถิ่นที่เข้ามาในชุมชนตัวเอง

2. โครงการจัดตั้งศูนย์ฉีดวัคซีนอำเภอพระประแดง เพื่อสนับสนุนการฉีดวัคซีนในชุมชนให้มีการกระจายวัคซีนอย่างทั่วถึงและทันเวลา โดยได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลเมือง

ลัดหลวงและวัดคันลัด ในเรื่องสถานที่เพื่อรองรับประชาชนประมาณ 1,500 คนต่อวัน ฝ่ายปกครองดูแลเรื่องแผนการทำงาน ทีมสาธารณสุขประกอบด้วย โรงพยาบาลบางจาก และ รพ.สต. ช่วยดูแลในเรื่องการบริหารจัดการวัคซีน เรื่องการสังเกตอาการผู้ที่มีอาการผิดปกติหลังฉีดวัคซีน รวมถึงระบบส่งตัวผู้ที่มีอาการรุนแรงไปยังสถานบริการที่ใกล้เคียง ซึ่งได้รับความร่วมมือจากโรงพยาบาลบางประกอก สมุทรปราการเป็นศูนย์รับส่งต่อในกรณีเกิดปัญหาดังกล่าว มีทีมตำรวจและอาสาสมัครดูแลเรื่องความสงบเรียบร้อยและการจราจร ฝ่ายเอกชนสนับสนุนเรื่องอุปกรณ์ต่างๆ สำหรับเจ้าหน้าที่ และน้ำดื่มสำหรับประชาชนที่เข้ามาใช้บริการ

3. การจัดตั้งศูนย์พักคอยประจำตำบลเพื่อรองรับผู้ติดเชื้อโควิด-19 มีการจัดตั้งศูนย์รวมทั้งสิ้น 9 แห่ง มีการกำหนดเกณฑ์รับเข้าและจำหน่ายออกที่ชัดเจนผ่านการประชุม ศปก.อ. กำหนดให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็น IC ประจำศูนย์ มีทีม รพ.สต. ช่วยดูแลในงานสาธารณสุข ทีมท้องถิ่นดูแลความเรียบร้อยในภาพรวม มีช่องทางในการประสานตำรวจกรณีไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ ช่องทางประสานโรงพยาบาลกรณีผู้ป่วยมีอาการเปลี่ยนแปลง และมีการรายงานผลการดำเนินงานให้ทีม ศปก.อ.ทราบข้อมูล ทุกวัน

4. โครงการสโมสรโรตารีลัดหลวงร่วมใจต้านภัยโควิด-19 ทางสโมสรให้การสนับสนุนอุปกรณ์ทางการแพทย์ให้กับหน่วยงานภาครัฐและได้ประสานรถชีวิตนิรภัยพระราชทานเข้ามาคัดกรอง ATK และ RT-PCR ให้กับคนในพื้นที่ที่วัดครุใน เพื่อเพิ่มการเข้าถึงการตรวจคัดกรอง ทำให้การคัดแยกผู้ติดเชื้อรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งทีม ศปก.อ. กำหนดให้โรงพยาบาลบางจาก และ รพ.สต. ทุกแห่งสนับสนุนดำเนินงานสาธารณสุข มีฝ่ายปกครองและทีมตำรวจดูแลความเรียบร้อย และให้องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งเตรียมศูนย์พักคอย สำหรับรองรับผู้ติดเชื้อ

5. **โครงการจัดรถรับส่งผู้ป่วย** เนื่องจากปัญหาการส่งต่อผู้ป่วยของทางโรงพยาบาล และ รพ.สต. มีจำนวนจำกัด ทาง สป.ก.อ. จึงมีมติให้ทุกท้องถิ่นสนับสนุนเรื่องรถสำหรับลำเลียงผู้ป่วย โดยกำหนดให้ทีมจากโรงพยาบาล และ รพ.สต. คัดแยกผู้ป่วยตามความรุนแรง และ ประสานส่งต่อผู้ป่วยกลุ่มต่างๆ ไปยังโรงพยาบาล, โรงพยาบาลสนาม, Hospitel ตามเกณฑ์ของสาธารณสุข รวมถึงการรับตัวผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาจนหายดีกลับมาพักรักษาตัวต่อที่ศูนย์พักคอยหรือที่บ้าน

ขั้นตอนที่ 4 การป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ในสถานประกอบกิจการอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากบริบทของอำเภอพระประแดงเป็นเมืองอุตสาหกรรม ดังนั้นมีความสำคัญที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน จึงมีการประสานตัวแทนผู้ประกอบการในอำเภอพระประแดงเข้าประชุมเพื่อวางแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. กำหนดให้มีการจัดอบรมให้ความรู้กับสถานประกอบกิจการเพื่อการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ที่ถูกต้อง

2. กำหนดให้ทุกโรงงานต้องมีการปรับเปลี่ยนเรื่องโครงสร้างและระบบงาน เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการป้องกันโรคของภาครัฐ มีการเว้นระยะห่างที่เหมาะสม เลี่ยงการรับประทานอาหารและใช้ของใช้ร่วมกัน ล้างมือบ่อยๆ ใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา มีการจัดแอลกอฮอล์เจลให้เพียงพอ มีการคัดกรองอุณหภูมิและการตรวจ ATK อย่างสม่ำเสมอ การกำหนดระยะเวลาการทำงานเป็นรอบๆ เพื่อลดความแออัด

3. หากเกิดการติดเชื้อโควิด-19 ขึ้นในสถานประกอบกิจการ กำหนดให้มีการรายงานผู้ติดเชื้อภายใน 24 ชั่วโมง โดยหน่วยงานภาครัฐประกอบด้วย ปลัดอำเภอ ทีมสาธารณสุข

เจ้าหน้าที่ตำรวจ จะลงพื้นที่เพื่อสอบสวนโรคและขยายผล โดยระบุชัดเจนว่า หากสถานประกอบกิจการมีการปกปิดข้อมูลหรือไม่ให้ความร่วมมือกับทางราชการ ถือเป็นกรกระทำที่ผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ ปี พ.ศ. 2558 ซึ่งผู้ประกอบการจะถูกดำเนินคดีต่อไป

4. ให้สถานประกอบกิจการทุกแห่งเตรียมความพร้อมสำหรับการทำ Factory Quarantine และ Bubble and seal ภายใต้มาตรการของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

5. ให้ทุกสถานประกอบกิจการไม่นำแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายมาทำงาน หากมีคนงานที่ยังตกค้างอยู่ให้เร่งดำเนินการนำแรงงานเหล่านี้มาขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย เพื่อความถูกต้องในด้านฐานข้อมูลและสิทธิการรักษา หากฝ่าฝืนจะมีการดำเนินการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

หลังจากมีการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 ตามแนวทางพัฒนา 4 ขั้นตอนทิศทางการปฏิบัติงานและมาตรการต่างๆ มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในอำเภอพระประแดงเกิดความเชื่อมโยง เกิดการทำงานแบบบูรณาการอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การโต้ตอบสถานการณ์ทันต่อเหตุการณ์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

■ **อภิปรายผล**

บริบทสถานการณ์การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคโควิด-19

บริบทของอำเภอพระประแดงเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมที่มีประชากรหนาแน่น มีการเคลื่อนย้ายแรงงานตลอดเวลา มีผู้ติดเชื้อโรคโควิด-19 และเข้าข่ายกลุ่มเสี่ยงสูงเป็นจำนวนมาก ทำให้ทุกหน่วยงานในพื้นที่รับมือกับปัญหานี้มาโดยตลอดตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2563 โดยทำควบคู่ไปกับการทำงานประจำภายใต้รูปแบบ new normal

ความสำเร็จที่เกิดขึ้นเกิดจากปัจจัยบวกที่ผู้นำองค์กรในทุกภาคส่วนมีความเข้มแข็ง มีการบริหารจัดการภายในองค์กรที่ดี และให้ความร่วมมือกับแนวทางของ ศปก.อ. เป็นอย่างดี สอดคล้องกับการศึกษาของ บุญเรือน ทองทิพย์⁽⁵⁾ ที่กล่าวว่า ศักยภาพของผู้นำมีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กร ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนเชิงนโยบาย การเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง การเสริมทักษะใหม่ให้องค์กรโดยเฉพาะความรู้ด้านเทคโนโลยี ซึ่งการรับมือกับวิกฤติโรคโควิด-19 จำเป็นต้องมีผู้นำที่มีความสามารถ พร้อมทั้งจะพัฒนาองค์กรตลอดเวลาเพื่อตอบโต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง รวมถึงมีทักษะการสื่อสารให้คนในองค์กรมองเห็นเป้าหมายเดียวกัน เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือและความสำเร็จ ส่วนปัจจัยเชิงลบในเรื่องการบริหารจัดการภายในองค์กรคือ ทรัพยากร คน เงิน ของที่จำกัด ทุกหน่วยงานมีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยการดึงเจ้าหน้าที่จากจุดที่ลดการบริการให้มารวมกัน จัดการเรื่องโควิด-19 เป็นการทำงานแบบ agility และ scrum เพื่อให้งานสำเร็จโดยเร็วในสถานการณ์ที่กำลังคนและระยะเวลาจำกัด ในประเด็นเรื่องการขาดแคลนอุปกรณ์ทางการแพทย์ ทุกหน่วยงานมีนโยบายการใช้สอยอย่างประหยัด โดยการกำหนดภาระงานและระยะเวลาที่เหมาะสม ลดความซ้ำซ้อนที่ต้องถอดชุดเข้าถอดออกหลายครั้ง เพื่อลดการสิ้นเปลืองทรัพยากรต่างๆ โดยใช้เหตุ ก่อว่าได้ว่าทุกหน่วยงานต่างปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด สอดคล้องกับงานเขียนของ ศจี อนันต์นพคุณ⁽⁶⁾ ที่กล่าวถึงกลวิธีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ที่สัมพันธ์กับเรื่อง ทรัพยากร คน เงิน ของ และเวลา ประเด็นเรื่องเงินงบประมาณส่วนกลางไม่สามารถสนับสนุนได้ทันที จึงมีความจำเป็นต้องนำเงินท้องถิ่นมาใช้เพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ป้องกันต่างๆ ให้กับเจ้าหน้าที่ การปรับปรุงอาคารสถานที่ให้ปลอดภัยเหมาะสม แต่

ระเบียบเรื่องการใช้เงินท้องถิ่นที่ไม่สามารถใช้ในการดูแลผู้ป่วยต่างพื้นที่รับผิดชอบ ส่งผลให้การควบคุมโรคและการปฏิบัติงานทำได้ไม่เต็มที่ สอดคล้องกับการศึกษาของ พัฒน์นรี อัฐวงศ์⁽⁷⁾ ที่ว่าปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการงบประมาณในการวางแผนมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ 1) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ เงินงบประมาณสนับสนุน 2) ปัจจัยภายใน ได้แก่ การบริหารจัดการแผนให้เป็นไปตามสภาพปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะวิกฤติ เช่น การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ต้องมีการป้องกันและควบคุมโรคอย่างเร่งด่วน

โรคโควิด-19 มีการแพร่ระบาดในพื้นที่มากขึ้นโดยเฉพาะในสถานประกอบการและในชุมชน ทำให้การแก้ปัญหาในรูปแบบเดิมที่เน้นทีมของสาธารณสุขเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถป้องกันควบคุมโรคในภาพรวมของอำเภอได้ ทำให้ ศปก.อ. ต้องเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการปรับรูปแบบการทำงานเพื่อขับเคลื่อนแนวทางแก้ปัญหาในลักษณะเครือข่ายระบบสุขภาพระดับอำเภอ สอดคล้องกับการศึกษาของ ศรีเรือน ดีพูน⁽⁸⁾ ที่กล่าวว่า ความร่วมมือจากทุกหน่วยงานเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนระบบสาธารณสุขของชุมชน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน แต่การประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะมีปัญหาในเรื่องการสื่อสารที่ขาดความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ วรพงษ์ เอี่ยมสำอาง⁽⁹⁾ การศึกษารูปแบบการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน รวมถึงปัญหาในเรื่องการกำหนดเป้าหมายที่ยังไม่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ทำให้การป้องกันควบคุมโรคยังไม่มีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน สอดคล้องกับการศึกษาของ วิไล ชัยสมภาร⁽¹⁰⁾ และสมส่วน สว่าง⁽¹¹⁾ ที่กล่าวว่า การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มีความสำคัญต่อผลลัพธ์ของการทำงาน

**แนวทางในการดำเนินการป้องกัน
ควบคุมโรคโควิด-19 อำเภอพระประแดง**

ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการดำเนินงาน ประกอบไปด้วย ขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ที่เชื่อมโยงกัน สามารถอภิปรายในแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างระบบการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ คณะกรรมการ ศปก.อ. มีการ กำหนดแนวทางแก้ปัญหาที่ชัดเจน โดยปรับเปลี่ยนพัฒนาการสื่อสารและช่องทางการติดต่อ ให้ง่ายขึ้น สร้างการรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงกัน ในทุกภาคส่วน ทำให้หน่วยงานต่างๆ ในอำเภอ พระประแดงมีการรับรู้ข้อมูลและมีเป้าหมาย เดียวกัน เพื่อรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่าง มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Majdouline Mhalla⁽¹²⁾ ที่กล่าวว่า การเพิ่ม ศักยภาพในองค์กรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ใน สภาวะวิกฤติถือเป็นเรื่องท้าทายที่จะต้องควบคุม ทุกอย่างให้เป็นไปในแบบแผนเดียวกัน มีการแบ่ง งานและกำหนดอำนาจตัดสินใจที่ชัดเจน ติดตาม และแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงผลลัพธ์เป็นหลัก ทำให้ การวางแผนและการทำงานทันต่อเหตุการณ์ ปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 2 บริหารจัดการเรื่องเงิน งบประมาณให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ ฉุกเฉิน การที่คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด สมุทรปราการอนุมัติให้สามารถใช้เงินท้องถิ่น อย่างถูกระเบียบเพื่อการป้องกันควบคุมโรคให้กับ ประชาชนในพื้นที่โดยไม่คำนึงถึงภูมิฐานะหรือ ชาติพันธุ์ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการป้องกัน ควบคุมโรคมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธน์นรี อัจฉรงค์⁽⁷⁾ ที่ กล่าวว่า กลยุทธ์สำคัญในการบริหารจัดการงบประมาณต้องให้ความสำคัญกับเรื่องเร่งด่วนโดย ยึดหลักธรรมาภิบาลที่ถูกต้องโปร่งใส ตรวจสอบ ได้และเป็นธรรม

ขั้นตอนที่ 3 การบริหารทรัพยากร

ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การทำงานแบบ บูรณาการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ ทำให้เกิดโครงการ มากมายที่เป็นผลดีในด้านการป้องกันควบคุมโรค ในชุมชน โครงการเหล่านี้ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ จากหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งแต่ต้องอาศัย ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ประโยชน์ที่ได้ นอกจากจะเป็นการลดการใช้คน เงิน ของ และ ระยะเวลาที่มากเกินความจำเป็น ยังเป็นการสร้างความสามัคคีทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างขวัญกำลังใจ ที่ดีให้กับทีมปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานเขียน ของ ศจี อนันต์นพคุณ⁽⁶⁾ ทำให้การป้องกันควบคุม โรคโควิด-19 ในพื้นที่ดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว เป็นระเบียบแบบแผน และมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 4 การป้องกันควบคุมโรค โควิด-19 ในสถานประกอบการอย่างมี ประสิทธิภาพ เนื่องจากอำเภอพระประแดงมี โรงงานเป็นจำนวนมาก การสร้างความรู้ความ เข้าใจกับผู้ประกอบการและลูกจ้าง รวมถึงการ กำหนดมาตรการเกี่ยวกับการป้องกันควบคุมโรค โควิด-19 ในสถานประกอบการมีความ สำคัญยิ่ง การปรับโครงสร้างและระบบบางอย่าง เพื่อให้เหมาะสมต่อการทำงานแบบ new normal ลดการสัมผัสใกล้ชิด การแยกอุปกรณ์ต่างๆ ให้ เป็นส่วนตัว งดการใช้ของร่วมกัน และการทำแผน รับมือกรณีมีการติดเชื้อในโรงงานโดยการทำให้ Bubble and seal และ Factory Quarantine สอดคล้องกับนโยบายและมาตรการของกรม ควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข⁽¹³⁾ ซึ่งผู้ประกอบการ ทุกรายได้เข้าร่วมมีความพึงพอใจเป็น อย่างมาก เพราะเป็นการสร้างระบบการทำงานที่ เอื้อต่อแนวทางการป้องกันควบคุมโรค ทำให้ กิจการต่างๆ ยังสามารถดำเนินการต่อไปได้ใน สถานการณ์ที่ยังมีผู้ติดเชื้อโควิด-19 ต่อเนื่อง ถือ เป็นการลดผลกระทบในเรื่องสุขภาพกาย สุขภาพ จิตใจ เศรษฐกิจและสังคมในภาพรวม

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปรากฏ

การป้องกันการควบคุมโรคระบาดโควิด-19 โดยศึกษาจากผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานในเรื่องนี้ และค้นพบแนวทางในการป้องกันแก้ไข 4 ขั้นตอนสำคัญได้แก่ 1) สร้างระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 2) บริหารจัดการเรื่องเงินงบประมาณให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน 3) การบริหารทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ 4) การป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ในสถานประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเห็นได้ว่าการดำเนินงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ภายใต้การขับเคลื่อนของ ศปก.อ. และชุมชนทำให้เกิดการบูรณาการเชื่อมโยงกันในระดับอำเภอสามารถรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ส่งผลให้การป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ของอำเภอพระประแดงทำได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา และมีประสิทธิภาพทุกพื้นที่ที่สามารถประสานงานกันเพื่อดูแลประชาชนได้ดี มีการตรวจคัดแยกผู้ติดเชื้อและกลุ่มเสี่ยงที่รวดเร็ว ทำให้การแพร่ระบาดในพื้นที่ลดลง โดยพบว่าภายหลังการดำเนินการตามแนวทางแล้วจำนวนผู้ป่วยโควิด-19 ในพื้นที่อำเภอพระประแดงลดลง พบกลุ่มเสี่ยง/สงสัยโควิด-19 102 ราย เมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2564 จากรายงานควบคุมโรคสำนักงานสาธารณสุขอำเภอพระประแดง⁽¹⁴⁾ อัตราการคัดกรองผู้ป่วยสงสัยโควิด-19 ในคลินิกทางเดินหายใจแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลบางจากจากเดิมเฉลี่ยวันละ 80 ราย ลดลงเหลือเพียงวันละ 35 ราย อัตราผู้ป่วยโควิด-19 ที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล จากเดิมเฉลี่ย 110 ราย ลดลงเหลือเพียง 50 ราย และไม่พบผู้ติดเชื้อที่การเสียชีวิตที่บ้าน

■ สรุป

ผลการวิจัยพบว่า อำเภอพระประแดงมีพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานครและสมุทรสาคร มีสถานประกอบการและโรงงานอุตสาหกรรม

มากมาย มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น มีการเคลื่อนย้ายแรงงานตลอดเวลา ทำให้มีการระบาดของโรคโควิด-19 เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดปัญหา 1) การสื่อสารระหว่างหน่วยงาน 2) การบริหารจัดการทรัพยากรคน เงิน ของ 3) การป้องกันควบคุมโรคในสถานประกอบการก็นำไปสู่การพัฒนาแนวทางการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ในอำเภอ ภายใต้การนำของ ศปก.อ. ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 2) บริหารจัดการเรื่องเงินงบประมาณให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน 3) การบริหารทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ 4) การป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ในสถานประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการทำงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ผล สร้างการบูรณาการร่วมกันในพื้นที่เพื่อประโยชน์ต่อประชาชน ส่งผลให้การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ของอำเภอพระประแดงมีประสิทธิภาพสูงสุดภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร

■ ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้

1. นำเสนอผลการวิจัยต่อที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคอำเภอพระประแดง เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาแนวทางรับมือโรคระบาดในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

2. นำแนวทางที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการควบคุมป้องกันโควิด-19 ในพื้นที่ที่มีการระบาดคล้ายกันโดยการนำเสนอผ่านทางวารสารวิชาการ หรืองานประชุมวิชาการต่างๆ เพื่อต่อยอดในการดำเนินงานต่อไป

■ ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษาโดยถอดบทเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 ในพื้นที่อำเภอพระประแดงเพื่อพิจารณาถึงปัจจัยความสำเร็จและผลการควบคุมป้องกัน

2. การศึกษาการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการดำเนินงานการควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 ในภาพรวมของจังหวัดสมุทรปราการ

วิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ ที่อนุมัติให้ทำงานวิจัย ผู้ประสานงานเก็บเรียบเรียงข้อมูลและคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคอำเภอพระประแดงทุกท่านที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

■ กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะกรรมการจริยธรรมการ

เอกสารอ้างอิง

1. Hessen MT. Novel coronavirus information center: expert guidance and commentary [Internet]. 2020 [cited 2021 Apr 15]. Available from: <https://www.elsevier.com/connect/coronavirusinformation-center>.
2. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 [อินเทอร์เน็ต]. 2563 [เข้าถึงเมื่อ 5 เมษายน 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/situation.php>.
3. คลังข้อมูลสุขภาพ (Health Data Center – HDC) กลุ่มงานควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ ณ วันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2564 [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2564] เข้าถึงได้จาก: <http://www.spko.moph.go.th/>
4. วันฉัตร ชินสุวาทย์. พฤติกรรมการป้องกันตนเองและผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ต่อครอบครัวผู้ติดเชื้อในเขตพื้นที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม 2564;44(4):72-85.
5. บุญเรือน ทองทิพย์. โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กับศักยภาพของผู้นำต่อการพัฒนาองค์กรแบบ New Normal. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ 2563;5(11):434-47
6. ศจี อนันต์พคุณ. กลวิธีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ. สงขลา: ชลบุตรกราฟฟิก; 2542.
7. พัฒน์นรี อัจวงค์, จิตตรีย์ วงศ์สูง. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตภาคเหนือ. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร 2559;4(1):73-89.
8. ศรีเรือน ดีพูน. ประสิทธิภาพของกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและระบบสุขภาพระดับอำเภอในพื้นที่นำร่องอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ. วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน 2562;7(2):263-81.
9. วรพงษ์ เอี่ยมสำอาง. การศึกษารูปแบบการติดต่อสื่อสารภายในและภายนอกองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในเขตกรุงเทพมหานคร [บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ; 2557.
10. วิไล ชัยสมภาร. ผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติราชการของพนักงานเทศบาลในจังหวัดลำพูน. วารสารการจัดการสมัยใหม่ 2559;14(1):153-68.
11. สมส่วน สว่าง. การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งสังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน; 2560.
12. Majdouline M. The impact of Novel Coronavirus (Covid-19) on the Global Oil and Aviation Markets. Journal of Asian Scientific Research 2020;10(2):96-104.
13. กรมควบคุมโรค. คู่มือมาตรการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble and Seal) สำหรับสถานประกอบกิจการ. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข; 2564.
14. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพระประแดง. รายงานการเฝ้าระวังควบคุมโรค ณ วันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2564 [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 30 กันยายน 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://ppdho9.wordpress.com/>.